

Bachelorscriptie Taalbeheersing

Waar te beginnen? Gespreksstarters in post-match Tinderchatgesprekken.

Lynn E. M. de Rijk

Scriptiebegeleider: Wyke J. P. Stommel

Tweede beoordelaar: Lettica G. M. M. Hustinx

H1. Inleiding

Daten, ofwel het uitgaan met iemand met als doel een romantische en/of seksuele relatie, is een sociale context op het snijvlak van interpersoonlijke relaties en talige communicatie. Tijdens een date wordt door beide partijen onderzocht of er een basis is voor een relatie, wat naast uiterlijke factoren, vooral bepaald wordt op basis van de interactie.

Online dating is ontstaan in de jaren '90 en heeft sinds de komst van de geosociale datingapplicatie Tinder in 2012 een vogelvlucht genomen in Nederland (Van der Heyden, 2019). Volgens een onderzoek van de Volkskrant en het Rutgers Kenniscentrum Seksualiteit in 2019 heeft 13% van de 1050 ondervraagden een Tinderprofiel (gehad), waarmee Tinder de grootste datingapp is van Nederland.

Tinder biedt gebruikers de mogelijkheid om een profiel te maken en een zoekfilter in te stellen, waarbij onder andere een maximale afstand bepaald kan worden voor een mogelijke match. Vervolgens worden door middel van een algoritme profielen van andere gebruikers aangeboden, die de gebruiker kan afkeuren (naar links swipen) of goedkeuren (naar rechts swipen). Bij wederzijdse goedkeuring kunnen de gebruikers een chatgesprek met elkaar beginnen. Deze chatgesprekken zijn bepalend voor de mogelijke vervolgstap naar een fysieke date: als er geen chatgesprek plaatsvindt waarin toegewerkt wordt naar het uitwisselen van contactinformatie of het maken van een afspraak, dan is er geen andere manier om een date te regelen met je match op Tinder.

Hoewel het gebruik van Tinder wijdverbreid is, is de communicatie op het platform nog nauwelijks onderzocht (Licoppe, 2020; te verschijnen). Onderzoek naar deze interactie kan echter inzicht geven in eigentijdse manieren van het beginnen van romantische en seksuele relaties en de mogelijke rol die digitalisering hierin speelt. In deze scriptie analyseer ik de interactie in post-match Tinderchatgesprekken. Ik richt me hierbij specifiek op hoe gebruikers een gesprek met hun match op gang brengen en welke interactionele dimensies daarbij relevant zijn.

H2. Theoretisch kader

Interactie vindt altijd plaats binnen een bepaalde omgeving. Als die omgeving bestaat uit een app of een ander digitaal platform, wordt de interactie mede gevormd door die omgeving en ontstaan er interactionele conventies en normen specifiek voor die omgeving (Giles et al., 2015)

De mogelijkheden en beperkingen die een platform biedt, worden ook wel *affordances* genoemd (Hutchby, 2001). De *affordances* van een bepaald object, of in dit geval platform, zijn in feite de mogelijkheden voor handelingen die het biedt. Deze mogelijkheden kunnen benut worden of niet, dat is aan de gebruiker, maar het biedt een kader voor wat mogelijk is: een brug en een vliegtuig kunnen niet op dezelfde manier gebruikt worden. Er zijn zowel technische mogelijkheden, als sociale regels die de *affordances* van een object afbakenen. Hutchby (2001) gebruikt hiervoor de metafoer van een analoge camera: het is mogelijk deze te openen terwijl er een onontwikkelde rol film in zit, maar dat zou je niet moeten doen tenzij je de foto's wilt vernietigen en ruzie wilt krijgen met de eigenaar van de camera. In het geval van een online platform zou bij deze sociale regels gedacht kunnen worden aan de conventies en normen waar Giles en anderen (2015) op wijzen.

Gelet op het belang van de omgeving waarin uitingen gedaan worden zullen in de komende paragrafen twee omgevingen nader besproken worden die vergelijkbaar zijn met Tinderchat, namelijk chatinteractie via andere apps (paragraaf 2.1) en interactie tijdens *face-to-face* (FTF) daten/flirten (paragraaf 2.3). Voor beide omgevingen wordt eerder onderzoek naar gespreksopeningen nader besproken (paragraaf 2.2 en 2.4). Hierna worden de *affordances* van Tinder en andere online datingplatforms naast elkaar gelegd en wordt uiteengezet wat we al wel weten over interactie in Tinderchatgesprekken (paragraaf 2.5).

§2.1 Interactie via chat

Veel onderzoek naar chatinteractie richt zich op of en hoe conversationele mechanismen uit mondelinge interactie ingezet worden in de tekstuele interactie van chat. Een belangrijk verschil tussen chat en gesproken interactie is het gebruik van stiltes/pauzes. In mondelinge interactie geldt de regel “no gap, no overlap” (Sacks et al., 1974), wat inhoudt dat gesprekspartners zo min mogelijk pauzes laten vallen en zo min mogelijk door elkaar heen spreken. Deze regel geldt in chat niet (Anderson et al., 2010), wat te maken heeft met de *affordances* die chat biedt. Allereerst worden uitingen chronologisch gerangschikt door de interface, waardoor overlap van uitingen per definitie onmogelijk is. Daarnaast blijken gebruikers pauzes tussen beurten niet te vermijden en zijn deze pauzes veel langer dan in mondelinge interactie (Anderson et al., 2010). Gebruikers oriënteren zich vermoedelijk anders op pauzes, omdat het moeilijk kan zijn te infereren waarom pauzes plaatsvinden zonder de ander te kunnen horen of zien. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de gesprekspartner is afgeleid door offline zaken of dat ze gelijktijdig met iemand anders aan het chatten zijn. Een andere mogelijkheid is dat een referentie wordt opgezocht die wel verband houdt met de conversatie.

Daarnaast kan een chatgesprek anders dan mondelinge interactie asynchroon verlopen, waarbij minuten of uren tussen reacties kunnen zitten zonder dat opnieuw een openingssequentie of reden voor het uitblijven van de respons geproduceerd hoeft te worden. Wanneer interactanten wel gelijktijdig actief zijn in het chatgesprek en reacties vrij snel op elkaar volgen, wordt gesproken van quasi-synchrone interactie, aangezien participanten nog steeds geen toegang hebben tot de productie van elkaars beurten zoals in mondelinge interactie (Meredith, 2014).

Een ander verschil tussen chat en gesproken interactie heeft betrekking op hoe deelnemers het gesprek organiseren. Een belangrijke manier van gespreksorganisatie zijn aangrenzende paren (Schegloff & Sacks, 1973). In mondelinge interactie hebben aangrenzende paren de volgende kenmerken: 1) een aangrenzend paar bestaat uit twee uitingen; 2) de uitingen zijn aangrenzend; 3) de uitingen zijn geproduceerd door verschillende sprekers (Schegloff & Sacks, 1973, p.295). De relatie tussen de twee uitingen in een aangrenzend paar komt voort uit een norm waar gesprekspartners zich op oriënteren, de norm van conditionele relevantie (Schegloff, 1968). De eerste uiting, ofwel het eerste paardeel, roept de verwachting op van de tweede uiting (het tweede paardeel). De gesprekspartner hoeft niet aan deze verwachting te voldoen, maar als een tweede paardeel niet wordt geproduceerd is dit observeerbaar afwezig, wat wil zeggen de deelnemers zich oriënteren op het uitblijven van een tweede paardeel. Er bestaan verschillende typen aangrenzende paren, dus bepaalde handelingen als eerste paardeel, maken bepaalde andere handelingen als tweede paardeel relevant. Voorbeelden hiervan zijn vraag-antwoordparen, groet-wedergroetparen en voorstel-acceptatie/afwijzingsparen (Schegloff & Sacks, 1973).

Ook in chat worden aangrenzende paren ingezet om het gesprek te organiseren, maar anders dan bij gesproken interactie zijn deze paren vaak *niet* aangrenzend (Meredith, 2014). Ongerelateerde beurten kunnen tussen eerste en tweede paarden geproduceerd worden/verschijnen en interactanten reageren niet op dit gebrek aan aangrenzendheid (Meredith, 2014, p.108). Op het volledig uitblijven van een tweede paardeel oriënteren gebruikers zich wél, net als in gesproken interactie.

Kortom, in chat worden bepaalde mechanismen van mondelinge interactie niet of op een andere manier ingezet. Dit geldt ook voor hoe chatgesprekken geopend worden.

§2.2 Een chatgesprek openen

Een gesprek kan op vele manieren geopend worden, maar er zitten wel duidelijke patronen in hoe dit doorgaans gerealiseerd wordt. Vooral naar openingen van telefoongesprekken over de vaste lijn is veel onderzoek gedaan, waaruit is gebleken dat er vier typen sequenties zijn die typisch zijn voor alledaagse telefoonopeningen:

1. De oproep-antwoordsequentie, welke bestaat uit het overgaan van de telefoon (oproep) en de eerste uiting van degene die opneemt (antwoord);
2. De identificatie-herkenningsequentie, waarbij beide partijen zichzelf identificeren en/of duidelijk maken dat zij de ander herkennen;
3. Een uitwisseling van begroetingen, waarin beide partijen een groettoken produceren, zoals 'Hoi'.
4. *Initial inquiries*, waarbij “hoegaathets” en antwoorden hierop worden uitgewisseld.

(Schegloff, 1986, p. 116)

Na de *initial inquiries* volgt de *anchor position*, het punt na de openingssequentie waar een eerste topic geïntroduceerd kan worden (Schegloff, 1986). Meestal is het de beller (niet de gebelde) die het eerste onderwerp aandraagt en dit onderwerp wordt meestal behandeld als de reden voor het bellen. Het niet inzetten van een van deze vier sequenties wordt door interactanten als gemarkeerd benaderd. Zo kan het voor de *anchor position* beginnen over een eerste onderwerp, wijzen op een bepaalde urgentie (Schegloff, 1986, p. 117).

Openingen van Facebookchats verschillen op een aantal punten van openingen van telefoongesprekken (Meredith, 2014). Ten eerste functioneert de oproep-antwoordsequentie anders dan in telefoongesprekken, aangezien de oproep meer is dan het draaien van een nummer en het overgaan van de telefoon. De eerste uiting(en) genereren een oproep in de vorm van een notificatie bij de andere gebruiker. Dit heeft tot gevolg dat de oproep interactioneel ook *altijd* iets anders doet dan enkel oproepen (Meredith, 2014, pp. 126–127). De oproep-antwoordsequentie in chat verschilt hiermee van die in telefoongesprekken, want deze sequentie valt hierdoor samen met andere handelingen, in plaats van dat het een op zichzelf staande sequentie is.

Meredith (2014) vond drie soorten oproepen in haar dataset: 1) groettokens; 2) gepersonaliseerde oproepen, bijv. “Babe!” en 3) onderwerpsaanvragen¹, waarmee de eerste

---

¹ Onderwerpsaanvang is een vertaling van de term *topic initiation* en refereert naar het aansnijden van een nieuw onderwerp (Button & Casey, 1985). In de oproepen die Meredith (2014) beschrijft is de onderwerpsaanvang ook het *eerste* onderwerp van het gesprek, maar dat is niet inherent aan onderwerpsaanvragen.

beurt in feite als *anchor position* behandeld wordt. Deze derde soort oproepen toont aan, dat het mogelijk is in chatopeningen om helemaal geen openingssequentie te produceren. Gebruikers reageren hier niet op alsof er iets bijzonders aan de hand is.

Verder blijken onderwerpsaanvragen in Facebookchat vooral te bestaan uit *topic proffers*, ofwel onderwerpssuggesties (Meredith, 2014). Onderwerpssuggesties bestaan vaak uit vragen en zijn sterk gericht zijn op de kennis en belevingswereld van de ontvanger (Schegloff, 2007, p. 170). Het construeren of ontwerpen van een beurt op manieren waaruit oriëntatie op de specifieke gesprekspartner(s) blijkt, heet *recipient design* (Sacks et al., 1974, p. 727).

Naast dat de oproep-antwoordsequentie een andere positie inneemt in chatopeningen, is een ander verschil met telefoonopeningen over de vaste lijn, dat de identificatie-herkenningssequentie helemaal geen onderdeel is van routineuze chatopeningen. De *affordance* dat de naam van de gesprekspartner altijd beschikbaar is, maakt deze sequentie namelijk overbodig (Meredith, 2014). Vergelijkbaar met openingen in mobiele telefoongesprekken, wordt aangenomen dat de eigenaar van het profiel ook degene is die de oproep beantwoordt (Meredith, 2014, p.128). Het overslaan van de identificatie-herkenningssequentie laat zien dat gebruikers zich oriënteren op het onderliggende principe dat: ‘(...)“one should not tell one’s coparticipants what one takes it they already know” (Goodwin, 1979, p.100).’ (Meredith, 2014, p. 127). Dit is ook een vorm van *recipient design*.

§2.3 Dating

Situaties waarin interactanten een vergelijkbaar doel hebben als in Tinderchats, kunnen gevonden worden in andere datingomgevingen. Zo vertoont speeddating als context veel overeenkomsten met Tinder: meerdere singles die elkaar over het algemeen niet kennen komen samen om een potentiële romantische en/of seksuele partner te vinden, wat ze doen door elkaar zo doelgericht mogelijk te leren kennen.

Bij speeddatende studenten maken gesprekspartners het speeddaten zelf vaak onderwerp van gesprek (Hollander & Turowetz, 2013; Turowetz & Hollander, 2012). Dit heeft mogelijk te maken met het feit dat dit een relatief veilig onderwerp is, aangezien interactanten weinig persoonlijke informatie hoeven vrij te geven en het iets is wat de interactanten sowieso met elkaar gemeen hebben (Turowetz & Hollander, 2012). Er is nog een andere mogelijke verklaring voor speeddaten als veelvoorkomend gespreksonderwerp. Beide partijen zijn tijdens een speeddate doorgaans vreemden voor elkaar. In FTF-interactie

tussen vreemden is het eerste onderwerp meestal iets wat voortkomt uit de voor beide participanten beschikbare context (Maynard & Zimmerman, 1984).

§2.4 Openingszinnen

Veel alledaagse gesprekken beginnen met een begroeting, maar niet ieder gesprek kan zo beginnen. Een begroeting veronderstelt namelijk iets van een relatie, een rechtvaardiging voor het initiëren van een gesprek (Sidnell, 2010, pp. 197–198). In een flirt- of datingcontext zijn beide partijen echter meestal nog vreemden voor elkaar en is het starten van een gesprek juist bedoeld om een relatie op te bouwen. In dergelijke contexten wordt dan ook vaak een openingszin ingezet.

Openingszinnen hebben een aantal kenmerkende aspecten. Zo zijn dit soort gespreksstarters vrijwel altijd geformuleerd als een vraag (Sacks, 1995, p. 102), mogelijk omdat dit conditionele relevantie tot stand brengt en zo 'de conversationele bal aan het rollen krijgt'. Een ander kenmerk van openingszinnen is dat sprekers de directe omgeving inzetten om de spreker en luisteraar te co-categoriseren (Sidnell, 2010, p. 198). Door iemand die bij de bushalte staat bijvoorbeeld te vragen hoe laat de bus komt, wordt de omgeving (het feit dat beiden bij de bushalte staan) niet alleen ingezet om een interactie te rechtvaardigen, maar ook om beiden partijen te co-categoriseren als mogelijke passagiers. Er wordt een overeenkomst mee geïmpliceerd.

§2.5 Tinderchat

Online datingplatforms variëren sterk in de *affordances* waarin ze voorzien, wat van invloed kan zijn op de interactie die er plaatsvindt. Datingsites, zoals OkCupid, Lexa en eHarmony, laten gebruikers uitgebreide profielen opzetten, die toegankelijk zijn voor iedereen met een account. Gebruikers kunnen profielen filteren door middel van allerlei zoekcriteria, van lengte en gewicht tot interesses en religie. Wanneer iemand geïnteresseerd is na het bekijken van een profiel, kunnen ze afhankelijk van de site een chatgesprek en/of e-mailwisseling starten. Datingapps² zoals Tinder, Grindr, Happen en Badoo gebruiken eveneens profielen in het match-makingproces, waarna een chatgesprek kan volgen. Deze profielen zijn echter summier en meer visueel georiënteerd. Communicatie kan pas worden geïnitieerd, wanneer beide

---

² Hoewel sommige datingsites ook hun diensten aanbieden via een app, refereer ik hiermee specifiek naar apps die zijn ontwikkeld voor mobiel gebruik, zonder relatie met een reeds bestaande site. Tinder heeft bijvoorbeeld ook een browserfunctie, maar dit is een verlenging van de app, niet andersom.

partijen interesse hebben getoond. Daarnaast worden op datingapps de profielen doorgaans aangeboden op basis van actuele locatie-informatie, waar op datingsites de ingestelde woonplaats gebruikt wordt als middelpunt van de zoekradius.

Datingplatforms bieden dus verschillende mogelijkheden en beperkingen. Twee belangrijke punten waarop datingsites en -apps van elkaar verschillen, is dat profielen op datingapps (waaronder Tinder) veel beknopter zijn en dat communicatie pas mogelijk is na een match.

Onderzoek naar Tinder is tot nu toe hoofdzakelijk gericht geweest op profielen en swipegedrag, waarmee de sociale interactie via de chatfunctie onderbelicht is gebleven (Licoppe, 2020; te verschijnen). Er zijn al wel enkele interactionele dimensies gevonden die kenmerkend zijn voor Tinderchat. Zo blijken gebruikers voor het openen van een gesprek vaak informatie uit het profiel van de ander in te zetten. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat bij online dating het profiel de voornaamste bron van wederzijds beschikbare context is (Licoppe, te verschijnen).

Gebruikers blijken zich daarnaast te oriënteren op de Tinderconventie van “ghosten”, waarbij een van de gesprekspartners eenzijdig het contact verbreekt door niet meer te reageren (Licoppe, te verschijnen). Gebruikers zetten interactionele middelen in, waarmee vervolgebouten geprojecteerd worden en *ghosten* minder makkelijk wordt. Een van deze interactionele middelen is het gebruik van eerste paardelen om conditionele relevantie tot stand te brengen (Licoppe, te verschijnen). De eerste paardelen die gebruikers produceren zijn veelal vragen.

Verder blijken er grote verschillen tussen de communicatie in chatgesprekken die op Tinder plaatsvinden ten opzichte van gesprekken die plaatsvinden op datingapp Grindr (specifiek voor mannen die mannen zoeken) (Licoppe, 2020). Zo neigen Tindergebruikers ernaar een grote hoeveelheid gespreksonderwerpen te doorlopen, wat typische Grindrgebruikers juist lijken te vermijden. Daarnaast hebben op Tinder uitgebreide antwoorden de voorkeur, aangezien dit informatie biedt voor mogelijke vervolgebouten, waar gebruikers op Grindr veelal laconieke antwoorden geven.

Waar Licoppe (2020; te verschijnen) de gespreksorganisatie van Tinderchatgesprekken in het algemeen bestudeert, zal in deze scriptie specifiek gekeken worden naar hoe Tindergebruikers het gesprek openen. Gespreksopeningen vertonen namelijk duidelijke patronen, wat het aannemelijk maakt dat ook op Tinder omtrent de opening een aantal conventies en mechanismen door de gebruikers ingezet worden. Daarnaast is het

waarschijnlijk dat de gespreksopening op Tinder specifieke patronen vertoont, door de *affordances* die het platform biedt en het doel van gebruikers om een romantische en/of seksuele partner te vinden. De hoofdvraag die deze scriptie daarom zal beantwoorden is:

Hoe brengen Nederlandse Tindergebruikers een post-match chatgesprek op gang?

H3. Methode

§3.1 Dataverzameling

De data die gebruikt zijn voor dit onderzoek bestaan uit 97 post-match Tinderchatgesprekken van 10 Nederlandse gebruikers. In navolging van Licoppe (2020; te verschijnen) heb ik Tindergebruikers geïnterviewd over hun ervaringen met chatcommunicatie via de app en een corpus opgesteld van chatgesprekken die zij wilden delen voor dit onderzoek. Participanten zijn gevonden in het eigen netwerk van de onderzoeker en via de sneeuwbalmethode. Een voorwaarde voor deelname, was dat participanten bereid waren om een aantal van hun chatgesprekken te delen.

Tien participanten zijn via deze weg gevonden (vijf cis-mannen en vijf cis-vrouwen). Alle deelnemers waren hoogopgeleid (HBO of universiteit), tussen de 21 en 30 jaar en woonachtig in Nederlandse steden (Amsterdam, Nijmegen, Rotterdam, Zwolle). Alle geïnterviewden noemden als hoofddoel(en) voor het gebruik van Tinder het vinden van een (tijdelijke) romantische en/of seksuele partner, wat overeenkomt met de motivatie van de gemiddelde Tindergebruiker (zie Sumter et al., 2017). Vermaak en het inschatten van de eigen plek op ‘de markt’ werden als secundaire redenen gegeven door sommigen. Geen van de participanten had een Tinder Premium of Gold account.

De informatie uit de interviews is gebruikt om bij ieder chatgesprek context te vergaren en inzicht te verkrijgen in hoe gebruikers zich tot de app en de chats verhouden. De interviews duurden 90 tot 120 minuten en werden opgenomen met een Philips audio-recorder. Alle participanten gaven voorafgaand aan het interview toestemming, zowel voor de opname als het vastleggen van chatgesprekken nadien. Het informatiedocument en toestemmingsformulier zijn opgenomen in Bijlage 1. Sommige participanten zijn via Skype geïnterviewd. Zij toonden conversaties die ze wilden delen door op de browserversie van

Tinder in te loggen en hun scherm te delen. Deze participanten gaven toestemming via een toestemmingsformulier opgezet in Google Formulieren.

Alle interviews zijn door de onderzoeker afgenomen, waarbij een vooraf opgestelde lijst onderwerpen als leidraad diende. Participanten werd allereerst gevraagd naar de aanleiding om Tinder te gaan gebruiken. Vervolgens werd gevraagd een voorbeeld te laten zien van wat er gebeurt nadat een match tot stand is gekomen, waarna de richting van het interview bepaald werd door wat participanten lieten zien. Om te verzekeren dat participanten vrijelijk hun ervaringen konden delen, werd geen vaste volgorde aangehouden in de onderwerpen, maar uiteindelijk zijn alle onderwerpen met iedere participant besproken. De lijst met onderwerpen is opgenomen in Bijlage 2.

Gedurende het interview werd participanten gevraagd bij elk onderwerp voorbeelden te laten zien als zij die hadden, om een relatief breed scala aan gesprekken per gebruiker te verzamelen, die varieerden in lengte, evaluatie (prettig/onprettig) en succes in het leiden tot verder contact (een uitwisseling van telefoonnummers of een afspraak voor een ontmoeting). Na elk interview zijn de besproken chatgesprekken vastgelegd door middel van schermafbeeldingen. Per gebruiker zijn tussen vijf en negentien chats verzameld, afhankelijk van hoeveel chats zij wilden of konden delen (sommige participanten hadden weinig chats tot hun beschikking, doordat zijzelf matches hadden verwijderd of doordat de ander de match had verbroken). De verzamelde chatgesprekken varieerden in lengte³, waarbij 24 chats bestonden uit een of meerdere onbeantwoorde openingsberichten. De overige 73 chats, die geanalyseerd zijn voor deze scriptie, bestonden uit chats waarbij wel een reactie was geproduceerd op de eerste berichten, waarbij de lengte per gesprek varieert van relatief korte gesprekken van 3-15 berichten tot langere gesprekken van 40-80 berichten. Enkele chats telden ca. 100 berichten of meer. Berichten varieerden eveneens sterk in lengte, van 1 tot meer dan 100 woorden (hierbij zijn emoji's en GIFs eveneens meegeteld als woord), hoewel berichten van ca. 6 tot 20 woorden in de meeste gesprekken gebruikelijk waren.

§3.2 *Data-analyse*

De verzamelde chatgesprekken zijn geanalyseerd door middel van conversatieanalyse (CA). Er is een lange traditie in het bestuderen van natuurlijk voorkomende taal via deze methode, die in de jaren zestig is ontstaan met het werk van socioloog Harvey Sacks (Schegloff, 1989).

---

³ Lengte van de gesprekken is niet per definitie een indicatie van succes. Gebruikers spraken ook na een kort gesprek offline af of wisselden nummers uit om via een ander chatprogramma zoals Whatsapp het gesprek voort te zetten.

In de CA-methode gaat men ervanuit dat in de details van een gesprek, bronnen gevonden kunnen worden om te begrijpen wat er in interactie gebeurt. Gesprekken worden op microniveau getranscribeerd en geanalyseerd om patronen en conventies in alledaagse interactie te ontdekken. Conclusies worden uitsluitend getrokken op basis van de talige en paralinguïstische aspecten van uitingen en de context waarin een uiting is gedaan, zonder te psychologiseren over de intenties van taalgebruikers.

Conversatieanalisten stellen niet vooraf hypothesen op om te toetsen, maar bestuderen zo onbevangen mogelijk de data om patronen te ontwaren. De analyse van de Tinderchats in deze scriptie is dus datagestuurd. Chats zijn van geval tot geval bestudeerd om te kijken welke verschijnselen zich voordeden. Op basis van opvallende gevallen is een bredere analyse gedaan, om te kijken of aan deze gevallen patronen in de dataset als geheel ten grondslag lagen. Hiertoe zijn vanuit verschillende invalshoeken subcollecties gemaakt van chatopeningen die overeenkomsten vertoonden. Voorbeelden hiervan zijn een subcollectie op basis van hoe succesvol de gespreksstarter was in het op gang brengen van een gesprek, op basis van welke taalhandeling(en) in de eerste berichten gedaan werd en op basis van of er een openingssequentie werd ingezet en zo ja, hoe. Binnen deze subverzamelingen is vervolgens gezocht naar onderliggende mechanismen in de interactie, door gesprekken fijnmaziger te analyseren wat betreft sequentiële organisatie, beurtontwerp, beurtwisseling en welke handelingen gebruikers verrichten voor zij tot een eerste onderwerp (trachten te) komen.

Om de (initiële) analyses te verifiëren hebben er vier online datasessies met andere onderzoekers plaatsgevonden. Per sessie zijn hiervoor een aantal fragmenten geselecteerd. Deze datasessies hebben ertoe geleid dat de fijnmazige analyses van de data getoetst zijn, door deze te vergelijken met onbevangen analyses van onderzoekers met verschillende velden van expertise binnen de conversatie en discourse analyse. Waar nodig zijn op basis van deze sessies nuanceringen, uitbreidingen of aanpassingen van de analyse gedaan.

§3.3 Ethische verantwoording

Doordat communicatie op Tinder nog weinig onderzocht is, is er ook weinig precedent wat betreft een ethisch verantwoorde benadering voor het verzamelen van deze data (Condie et al., 2017). De chatgesprekken die ik voor dit onderzoek heb verzameld bevinden zich in de privésfeer: ze zijn in principe alleen zichtbaar voor beide gesprekspartners. Bovendien zijn de gesprekken van persoonlijke aard.

Wettelijk gezien is herleidbaarheid een van de belangrijkste aspecten als het gaat om privacy. Om gebruikers te beschermen zijn alle data geanonimiseerd. Interactanten worden aangeduid met pseudoniemen en identificeerbare informatie zoals locaties en foto's, zijn onherkenbaar gemaakt. Aangezien Tinder geen zoekfunctie bevat voor profielen en de chatgesprekken niet via zoekmachines te vinden zijn, is van herleidbaarheid van de citaten in deze scriptie geen sprake.

Participanten zijn geselecteerd op hun bereidheid een aantal chatgesprekken te delen en bepaalden zelf welke chats zij wel en niet wilden delen, waarmee de controle over hun chats bij henzelf lag. Dit geldt echter niet voor hun gesprekspartners. Het vragen van toestemming aan deze gesprekspartners, was wegens een aantal redenen niet haalbaar. Allereerst was zelf een profiel maken om deze gebruikers te benaderen geen optie, omdat Tinder geen zoekfunctie heeft voor profielen. Gesprekspartners benaderen via de participanten had een zware belasting opgeleverd aan de kant van de participanten. Bovendien zou de enige vorm van communicatie die mogelijk was via de participanten, via het al bestaande chatgesprek van de match zijn. Dit is vermoedelijk een bijzonder onprettige manier om voor wetenschappelijk onderzoek benaderd te worden.

Het is bij onderzoek naar natuurlijk voorkomende online data vaker moeilijk of onmogelijk om alle gebruikers om toestemming te vragen. Als het gaat om mogelijke schade die onwetende participanten zou kunnen toekomen, is het daarom goed te kijken naar wat de zorgen van gebruikers zijn als het gaat om het gebruik van hun data. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van deze zorgen gerelateerd zijn aan de koppeling tussen de uitingen en de (online) identiteit (Golder et al., 2017): om belachelijk gemaakt te worden voor hun uitingen of zelfs gepest; het gebruik van de data door organisaties of wetsorganen om de gebruiker te benadelen; of dat hun uitingen uit hun context gehaald zouden worden, waardoor wat ze communiceren vervormd wordt (Golder et al., 2017, p.9). Deze zorgen worden volledig ondervangen door herleidbaarheid van de identiteit onmogelijk te maken. Andere zorgen waren dat het "griezelig" of "eng" is om onderzocht te worden. De focus van mijn onderzoek ligt echter op de tekst, wat deze zorg mogelijk enigszins wegneemt. De systematiek van de interactie wordt onderzocht, niet een aspect van de interactanten zelf. Om aan deze zorg zoveel mogelijk tegemoet te komen en de chatgesprekken zoveel mogelijk te scheiden van de personen, heb ik ervoor gekozen om de profielen van de gesprekspartners niet op te nemen in de dataset. Bio's van gesprekspartners worden verder nergens geciteerd, tevens met het oog op herleidbaarheid. Waar relevant zal de profielinformatie geparafraseerd worden als context bij een fragment. Deze informatie is vergaard tijdens de interviews.

§3.4 Tinder als chatomgeving

De mogelijkheden en beperkingen van Tinder zijn van belang voor het duiden van de interactie die er plaatsvindt. De belangrijkste aan chat gerelateerde functies van de app zullen hieronder besproken worden.

Allereerst krijgen Tindergebruikers een notificatie wanneer ze een match hebben en kunnen beide gebruikers vervolgens het gesprek starten. Het is mogelijk om met meerdere personen tegelijk een match te hebben en te chatten. Gebruikers kunnen ook iemand “*unmatchen*”, waarna geen contact meer opgenomen kan worden, tenzij opnieuw een match tot stand komt.

Het profiel van de andere gebruiker is in de chat altijd eenvoudig in te zien, door te klikken op de profielfoto boven het gesprek. Naast naam, leeftijd, foto's en eventueel een summiere beschrijving, staat in het profiel altijd de huidige afstand tussen de gebruiker en de eigenaar van het profiel. Sommige participanten gaven aan dat ze bij het starten van een gesprek altijd het profiel erbij pakten om te zien om wie het ook alweer ging, waarbij het profiel een reden kon zijn om niet te reageren of toch geen gesprek te beginnen.

Tinder biedt verder de mogelijkheid om push-notificaties (meldingen die de gebruiker krijgt wanneer de app gesloten is) aan of uit te zetten. De gebruiker kan hierbij onderscheid maken tussen welke meldingen gewenst zijn, waaronder meldingen van nieuwe berichten of nieuwe matches. Wanneer de bericht-notificaties aanstaan, krijgt de gebruiker een melding van ieder individueel bericht, in de vorm van een geluid en een melding bovenin het scherm. Tijdens het interview gaven een aantal participanten aan dat ze de berichtnotificaties uitzetten, omdat ze het irritant vinden van ieder los bericht een melding te krijgen. Omdat gebruikers pas weten of de ander iets gestuurd heeft wanneer zij de app openen, wat ze soms met tussenpozen van dagen doen, wordt op pauzes tussen berichten anders georiënteerd dan op bijvoorbeeld pauzes in online chatrooms of online *multiplayer* videogames. In die contexten wordt doorgaans een verklaring gevraagd of gegeven voor het uitblijven van een tijdige reactie (binnen enige minuten) (Collister, 2008). Meerdere dagen voor een reactie hoeft op Tinder echter geen implicaties te hebben voor het succes van een gesprek en gebruikers excuseren zich doorgaans niet voor langere afwezigheid.

Naast notificaties, kunnen gebruikers ook instellen of ze een leesbevestiging willen toestaan. Als de functie aanstaat kan de gesprekspartner zien of een verstuurd bericht gelezen is. Gebruikers kunnen niet van elkaar zien of de ander online is, wel dat de ander aan het typen is. Verder voegt Tinder een datum en tijdcode aan de chat toe wanneer er langer dan 15

minuten tussen berichten zit, al kan de gebruiker ook voor alle andere berichten deze meta-informatie oproepen door erop te tikken (app) of met de muis erover heen te gaan (browser). Voor de dataverzameling is deze meta-informatie niet per bericht verzameld. Wanneer geen tijdcode in de chat staat vermeld, dan betekent dat dat er binnen 15 minuten een reactie is gestuurd.

Tot slot hebben Tindergebruikers emoji's en gifs tot hun beschikking in de chat en kunnen ze eveneens eenvoudig een muziknummer of hun eigen telefoonnummer sturen. Het sturen van foto's is niet mogelijk, maar op foto's van het profiel van de ander reageren wel. Er is geen functie om berichten te citeren, zoals in Whatsappchatgesprekken.

H4. Analyse

Uit de analyse van de gespreksopeningen van Tinderchats zijn een aantal patronen naar voren gekomen. Allereerst zijn er drie manieren te onderscheiden waarop een gesprek geopend wordt op Tinder (paragraaf 4.1). Binnen twee van deze drie manieren zijn een aantal kenmerkende eigenschappen aan te wijzen, die specifiek samenhangen met de *affordances* die Tinder biedt, namelijk dat deze *recipient designed* zijn en een eerste onderdeel bevatten (paragraaf 4.2), een oriëntatie van gebruikers op originaliteit (paragraaf 4.2) en een oriëntatie op het vinden van overeenkomsten (paragraaf 4.3).

§4.1 Soorten gespreksstarters op Tinder

Op Tinder kan de aanvang van het contact bestaan uit meerdere berichten, door de *affordances* die chat biedt. De berichten die de initiator van het contact produceert voordat de ontvanger reageert, noem ik vanaf nu de “gespreksstarter”. Over het algemeen kunnen drie categorieën onderscheiden worden in de manier waarop Tindergebruikers een gespreksstarter formuleren. De eerste spreker begint met:

- 1) een groet en eventueel *initial inquiries*;
- 2) een groet, eventueel *initial inquiries* én een eerste onderwerp;
- 3) een eerste onderwerp.

Er zijn dus twee categorieën waarin een openingssequentie voorkomt (1 en 2) en twee waarin een onderwerpsaanvang voorkomt (2 en 3). Ongeveer 60% van de chatgesprekken in de

dataset bevat daarmee een openingssequentie en tevens 60% een onderwerpsaanvang (Tabel 1), waarmee beide veelvoorkomende manieren zijn om een gesprek te openen op Tinder.

Tabel 1: Aantal chatgesprekken per categorie gespreksstarter.

Categorie	Aantal chatgesprekken (n=97)
1) openingssequentie	39 (40,2%)
2) openingssequentie en introductie eerste onderwerp	24 (24,7%)
3) introductie eerste onderwerp	34 (35,1%)

De openingssequentie op Tinder bestaat, evenals die in Facebookchat, uit minder stappen dan de canonieke telefoonopening (Schegloff, 1986). Tinderchat deelt namelijk *affordances* met Facebookchat, die ervoor zorgen dat de gespreksstarter eveneens de oproep creëert en de identificatie/herkenningssequentie onnodig is, aangezien de naam van de ander altijd beschikbaar is (vgl. Meredith, 2014). Een openingssequentie op Tinder bestaat daarmee uit begroeting en eventueel *initial inquiries*.

Het eerste onderwerp kan in gespreksstarters in categorie 1, voortkomen uit de *initial inquiries* of volgen na de openingssequentie in de *anchor position*. Bij gespreksstarters in categorie 2 wordt de *anchor position* direct na een eenzijdige groet en eventueel *initial inquiries* geproduceerd. In de openingssequentie in Tinderchat vormen de sequenties dus niet zozeer aangrenzende paren zoals bij telefoonopeningen, maar kunnen de eerste paarden achter elkaar geproduceerd worden, zonder te wachten op een wedergroet of antwoord op de *initial inquiries*. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat aangrenzende paren niet aangrenzend hoeven te zijn in chat.

§4.2 Onderwerpsaanvang als gespreksstarter

Het introduceren van een eerste onderwerp in de gespreksstarter is een gebruikelijke manier om een Tinderchat te openen. Fragment 1 is een typisch voorbeeld van hoe zo'n onderwerpsaanvang eruit kan zien.

Chantal heeft aan het eind van haar bio de zin: ‘Ik zoek nog een vriendje, weet jij iemand?’. Edo opent het gesprek in bericht 1 met een gepersonaliseerde begroeting (‘Hee Chantal’), gevolgd door een reactie op deze vraag in haar bio (‘gevonden!’) en ‘👉’ waarmee hij zichzelf aanbiedt als kandidaat. Vervolgens vraagt hij: ‘Wat zoek je in een vriendje?’, waarmee hij een reactie van Chantal relevant maakt. Edo wacht dus niet op een wedergroet van Chantal, maar introduceert meteen een onderwerp (categorie 2).

Hoewel Edo een eerste paardeel produceert met zijn vraag, reageert Chantal chronologisch op de handelingen die hij in zijn eerste bericht verricht. Ze spiegelt hem met een gepersonaliseerde wedergroet (‘Hee Edo!’), reageert op zijn ‘gevonden!’ met een *assessment* (‘Heb ik even geluk!’) en erkent daarna zijn vraag met ‘Hmmm goeie vraag...’, zonder antwoord te geven. Deze insertie-expansie laat zien dat een tweede paardeel waarschijnlijk later zal volgen, ook al stelt ze in bericht 3 een wedervraag in plaats van antwoord te geven.

Edo’s opmerking ‘gevonden!’, is enkel te begrijpen in relatie tot ‘Ik zoek nog een vriendje’ in Chantals bio. Met zijn vraag ‘Wat zoek je in een vriendje?’, haakt hij verder aan op dit onderwerp. Zijn onderwerpsaanvang is dus *recipient designed* op basis van Chantals profiel. Dit is een kenmerk van onderwerpsaanvragen die in de dataset als geheel terugkomt.

Een tweede kenmerk dat typisch is voor onderwerpsaanvragen op Tinder, is dat de gespreksstarter een eerste paardeel bevat. In fragment 1 produceert Edo een vraag, wat een antwoord relevant maakt. Hoewel dit antwoord niet direct volgt, oriënteert Chantal wel op deze relevantie, door te laten blijken waarom ze niet direct het tweede paardeel produceert.

Onderwerpsaanvragen zijn dus doorgaans *recipient designed*, waarbij de initiator van het contact zich baseert op het profiel van de ontvanger. Daarnaast worden in dergelijke gespreksstarters meestal eerste paardelen geproduceerd, waarmee een respons relevant gemaakt wordt. Deze kenmerken zijn aanwezig in alle verdere fragmenten die in deze scriptie besproken worden, al wordt dit niet overall expliciet genoemd in de analyse.

In de volgende paragrafen worden twee andere interactionele dimensies van Tinder onderwerpsaanvragen besproken, namelijk een oriëntatie op originaliteit (paragraaf 4.3) en

een oriëntatie op het vinden van overeenkomsten (paragraaf 4.4). Hierin komen dus enkel gespreksstarters uit categorie 2 en 3 aan bod.

§4.3 Oriëntatie op originaliteit

Tindergebruikers oriënteren zich in de gespreksstarter op verschillende manieren op de relevantie van originaliteit. Allereerst lijkt het kiezen van een origineel eerste gespreksonderwerp van belang, zoals in fragment 2.

Kiki noemt in haar profiel dat ze graag videogames speelt. James begint het gesprek met een vraag (‘welke games speel je?’), die hij inleidt met een pre-sequentie waarin hij zijn openingsvraag “afkraakt”: ‘Hier nog een saaie opening:’. Hij geeft in deze pre-sequentie een meta-commentaar op zijn eigen gespreksopening, waarmee hij laat zien dat hij weet wat telt als een goede gespreksstarter. Door dit meta-commentaar dekt hij zichzelf in én oriënteert hij zich op bepaalde Tinder conventies: het is niet de bedoeling dat je het gesprek opent op een saaie manier. Dat hij zich oriënteert op Tinder als gesprekscontext, blijkt uit de woorden ‘nog een’, waarmee hij impliceert dat Kiki meer gespreksstarters ontvangt van andere geïnteresseerden, hoewel hij dit niet kan weten.

James laat met deze pre-sequentie twee dingen zien. Ten eerste positioneert hij zichzelf ten opzichte van andere mogelijke matches die een gesprek beginnen met Kiki. Hij oriënteert hiermee op het feit dat, hoewel hij en Kiki een een-op-eengesprek hebben, dit gesprek plaatsvindt in de context van mogelijk vele een-op-eengesprekken. Ten tweede laat hij zien dat hij de Tinderconventie kent, dat je de ander niet moet vervelen met je gespreksstarter. Hiermee laat hij ondanks zijn “saaie opening” toch zien dat hij de regels van het gesprek kent en dus een goede gesprekspartner is. Hij oriënteert hiermee op originaliteit als belangrijke kwaliteit, zonder zelf origineel te zijn. Kiki reageert niet op het meta-

Fragment 2: James (grijs) en Kiki (blauw)

commentaar van James en produceert in bericht 4 een tweede paardeel.

Soms wordt de originaliteit van het onderwerp juist ingezet als middel om op te vallen, wat te zien is in fragment 3. Jip begint het gesprek met een begroeting ('Heehee'), gevolgd door een vraag over Maya's muzieksmaak in bericht 1. Hij vestigt de aandacht op het feit dat hij in deze onderwerpskeuze verwijst naar haar bio, door met aanhalingstekens aan te geven dat hij met "muziekjes" een opvallend woord uit haar bio citeert. Vervolgens geeft hij een *account* van zijn eigen gespreksstarter, vergelijkbaar met James, maar Jip plaatst zijn onderwerpsaanvang in een positiever licht. Jip uit zich net als James negatief over onderwerpsaanvragen over games, die hij beschrijft als 'afgezaagde gamergirl comments' en hij contrasteert dit met zijn eigen keuze om over muziek te beginnen, wat hij postuleert als interessanter.

Jips *account* van zijn eigen gespreksstarter laat zien dat er normatieve verwachtingen bestaan met betrekking tot geschikte eerste onderwerpen en gespreksopeningen. Dit blijkt naast het feit dat hij met een *account* komt voor de keuze van zijn gespreksstarter, ook uit de formulering 'nog meer' in 'Ik dacht ik bespaar je nog meer afgezaagde gamergirl comments (...)' (bericht 2). Hij laat met deze formulering zien dat hij zich verhoudt tot gespreksstarters van anderen, wat erop wijst dat gebruikers zich oriënteren op de mogelijke veelheid aan matches en dat zij interactioneel werk verrichten om zich te onderscheiden.

Maya spiegelt Jips dubbele begroeting ('Hey hey!') en gaat grappend mee in zijn *account* (bericht 3). Ze doet dit door te beginnen met 'Ahh', wat gelezen kan worden als een affectieve responstoken of het simuleren van opgelucht ademhalen. Vervolgens gebruikt ze het versterkende 'super' om er tot slot nog een schepje bovenop te doen met 'eindelijk'. De lachtoken kan zowel laten zien dat deze opluchting speels bedoeld is als Jips *account* als behandelen als (enigszins) grappend. In bericht 4 produceert ze het antwoord op Jips vraag.

Hoewel Maya meegaat in Jips *account*, expliciteert ze nergens of ze inderdaad constant vragen krijgt over videogames en ook niet dat ze dat saai of

Fragment 3: Maya (grijs) en Jip (blauw)

The screenshot shows a chat interface with a header for 'Maya' and a back arrow. The messages are as follows:

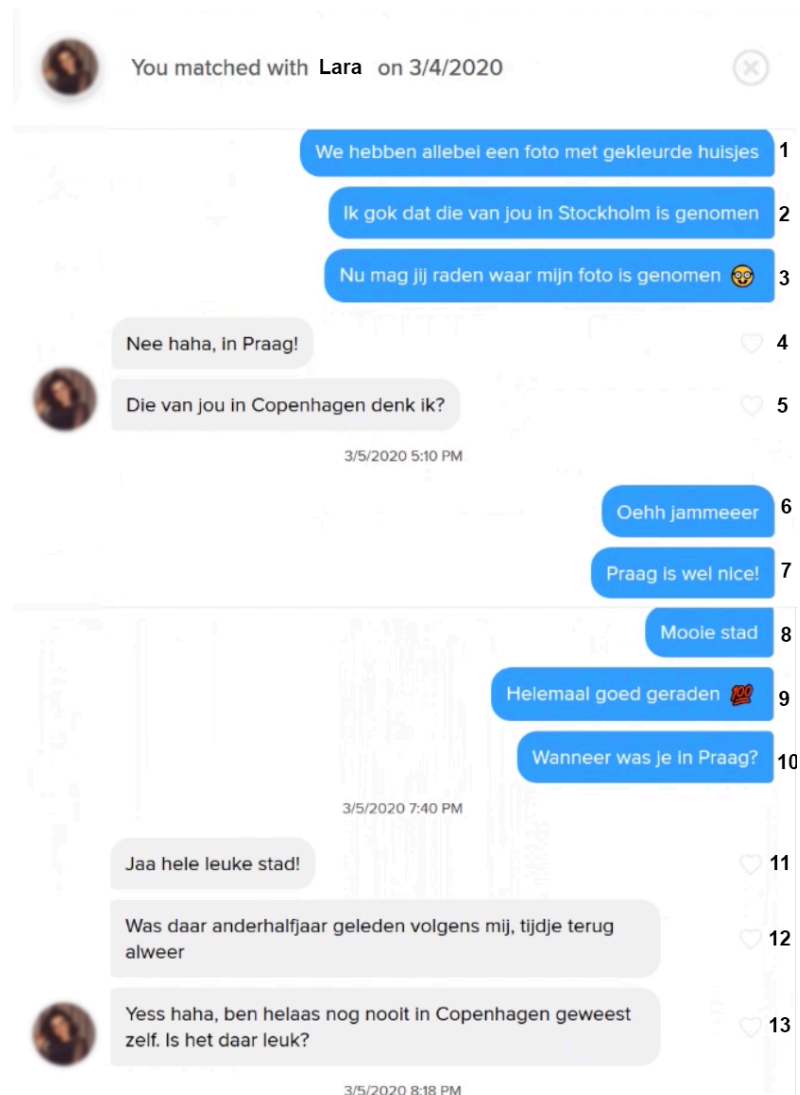
- Message 1 (blue bubble, timestamp: vr, 11 aug. 2017, 14:05): "Heehee, watvoor "muziekjes" hebben je voorkeur?" (1 heart)
- Message 2 (blue bubble, timestamp: vr, 11 aug. 2017, 14:05): "Ik dacht ik bespaar je nog meer afgezaagde gamergirl comments en begin gewoon over muziek" (2 hearts)
- Message 3 (grey bubble, timestamp: za, 12 aug. 2017, 01:03): "Hey hey! Ahh super fijn haha eindelijk" (3 hearts)
- Message 4 (grey bubble, timestamp: za, 12 aug. 2017, 01:03): "Ik ben zelf wel een trouwe rock fan, maar over het algemeen kan ik overal wel naar luisteren. Beetje hiphop tussendoor kan ook nooit kwaad ^^" (4 hearts)
- Message 5 (grey bubble, timestamp: za, 12 aug. 2017, 01:03): "Waar luister je zelf naar?" (5 hearts)

ergerlijk vindt, want het is niet duidelijk hoe serieus ze is in bericht 3. Dat ze begrip toont voor zijn *account* dat muziek het betere onderwerp is (en hierin meegaat), laat wel zien dat zowel Jip als Maya zich op de tekst in Maya's bio oriënteren voor wat telt als origineel, aangezien muziek niet per se een bijzonder onderwerp is om aan te snijden.

In fragment 2 en 3 oriënteren de gebruikers die het contact beginnen, zich op de norm dat een eerste gespreksonderwerp origineel moet zijn. Een andere manier om een gesprek origineel op gang te brengen, is door een opvallende interactionele handeling. In een omgeving waarin je elkaar beter wilt leren kennen, ligt het voor de hand om vragen te stellen naar de interesses van de ander. In fragmenten 1-3 wordt dit gedaan, door een onderwerp te kiezen uit de bio en hierover een vraag te stellen aan de ontvanger. In fragment 4 wordt de interactie op een andere wijze tot gang gebracht.

Danni gebruikt in haar opening geen vraag om een antwoord uit te lokken. In plaats daarvan begint ze eigenlijk geen gesprek maar een spel. Danni noemt eerst een overeenkomst tussen haar profiel en dat van Lara ('We hebben allebei een foto met gekleurde huisjes'). In bericht 2 gist ze vervolgens naar de plaats waar Lara's foto genomen is. In haar derde bericht initieert ze vervolgens een soort spel door Lara uit te nodigen te gokken naar waar Danni's eigen foto genomen is (bericht 3). Haar gespreksstarter is daarmee geen voor de hand liggende handeling om conditionele relevantie tot stand te brengen, zoals een vraag om informatie of een compliment. Ze vraagt namelijk niet naar iets waar Lara meer kennis over heeft dan zijzelf (bijvoorbeeld Lara's hobby's of muzieksmaak), maar naar iets waar zijzelf

Fragment 4: Lara (grijs) en Danni (blauw)

meer kennis van heeft (kun je raden waar ik geweest ben?). In het bericht daarvoor (bericht 2) maakt ze wel iets relevant waar Lara meer kennis van heeft dan zij, maar dit is niet in de vorm van een vraag, maar eerder een aanname die Lara vervolgens moet verifiëren of corrigeren.

Ook wat betreft inhoud laat Danni de norm van originaliteit zien. Ze gebruikt iets wat haar opvalt aan Lara's foto's als gespreksonderwerp, in plaats van in te gaan op wat Lara schrijft in haar bio, zoals in fragmenten 1-3 gedaan wordt. Hiermee onderscheidt Danni zich van wat veelal gedaan wordt in gespreksopeningen op Tinder,

Gebruikers oriënteren zich dus wat twee vlakken betreft op originaliteit. Een originele gespreksstarter kan geformuleerd worden door 1) geen voor de hand liggende handeling te kiezen om conditionele relevantie tot stand te brengen, zoals een vraag om informatie of compliment en 2) een gespreksonderwerp te kiezen uit het profiel dat andere potentiële matches waarschijnlijk niet kiezen (wat dus een inschatting is van de initiator van het contact). Wat gezien wordt als een origineel onderwerp hangt daarmee sterk samen met het profiel van de ontvanger, zoals ook bleek in fragment 3.

Het lijkt misschien enigszins tegenstrijdig dat gebruikers zich oriënteren op originaliteit, terwijl het per definitie onmogelijk is om allemaal origineel te zijn. Originaliteit veronderstelt namelijk een afwijking van de norm, een nieuwheid of vreemdsoortigheid (zie ook de definitie Online Van Dale). Het is daarom belangrijk op te merken dat hoewel de oriëntatie op originaliteit een norm lijkt te zijn, dat niet betekent dat iedere gespreksstarter origineel is of probeert te zijn. Een gebruiker kan zich bijvoorbeeld ook onderscheiden zonder origineel te zijn, door te laten zien dat hij/zij wel weet hoe het "hoort" met meta-commentaar op de eigen opener. Ook kan een gebruiker zich onderscheiden op andere manieren dan met een verrassende gespreksstarter, zoals zal blijken in de volgende paragraaf.

§4.4 Oriëntatie op overeenkomsten

Naast originaliteit lijken Tindergebruikers zich te oriënteren op het vinden of benoemen van overeenkomsten tussen hen. Het zoeken naar overeenkomsten wordt meestal gedaan in de vorm van vragen over een mogelijke gemene deler, zoals in fragment 2 ('welke games speel je?') en 3 ('wat voor "muziekjes" hebben je voorkeur?'). Hierbij ligt de nadruk op elkaar beter leren kennen. De oriëntatie op overeenkomsten kan echter ook een manier zijn om jezelf te onderscheiden van anderen, door juist (specifieke) overeenkomsten te *benoemen*. De wijzen waarop gebruikers het benoemen van een overeenkomst inzetten, wordt in deze paragraaf besproken.

Fragment 5 is een voorbeeld van het benoemen van een overeenkomst, in plaats van ernaar te zoeken. Roger begint het gesprek met een compliment over het *anthem* van Els (in je profiel kun je een *anthem* ofwel lievelingslied noemen, wat anderen in de app ook kunnen beluisteren door de koppeling met Spotify). In hetzelfde bericht merkt hij op dat hij tot nu toe nog niemand heeft gesproken die bekend lijkt met de band. Hiermee vestigt hij de aandacht op deze overeenkomst (fan van dezelfde band) én benadrukt hij dat dit een bijzondere interesse is. Immers, de meeste mensen lijken de band niet te kennen, laat staan dat ze hun muziek waarderen. Kortom, hij co-categoriseert hemzelf en Els ('+1 voor je anthem!')

en plaatst gelijktijdig andere Tindergebruikers buiten die categorie ('Ik begon me al af te vragen of ik de enige was die ze kent'). Els accepteert in bericht 2 Rogers positieve evaluatie als een compliment door hem te bedanken en benadrukt haar waardering voor haar *anthem* nog eens extra met 'Ik zeg altijd dat dit de openingsdans wordt op mijn bruiloft 😂😂😂'.

De oriëntatie op overeenkomsten die blijkt in de gespreksstarter in fragment 5, is ook aanwezig in eerder besproken fragmenten, zij het minder expliciet. In fragment 2 co-categoriseert James hem en Kiki als gamers door haar te vragen naar welke games zij speelt, waarmee hij gelijktijdig laat zien dat hij zelf waarschijnlijk ook interesse in en kennis van het onderwerp heeft (wat blijkt te kloppen uit zijn reactie op de titels en genres die Kiki noemt). Hetzelfde geldt voor Jips gespreksstarter in fragment 3, waarin hij hem en Maya als 'mensen met interesse voor muziek' categoriseert. In fragment 5 impliceert Danni dat zij en Lara beiden behoren tot de categorie 'reizigers', door aandacht te vestigen op dat zij beiden in een niet-Nederlandse stad zijn geweest.

Het co-categoriseren van beide partijen heeft de onderwerpsaanvang op Tinder gemeen met openingszinnen in FTF-interactie, maar de directe context waar Tindergebruikers uit kunnen putten is veel persoonlijker. Waar sprekers bij FTF-openingszinnen genoeg moeten nemen

Fragment 5: Roger (grijs) en Els (blauw)

met de categorieën die voortvloeien uit de directe omgeving, zoals ‘wij wachten beiden op de bus’ of ‘wij roken allebei’, zijn de categorieën specifiek en persoonlijker te maken door informatie uit het profiel te gebruiken. Fragment 6 laat zien hoe specifiek dergelijke gespreksstarters kunnen worden.

Fokke begint het gesprek met Ilena door een verwijzing te maken naar een videofragment, waarvan hij op basis van haar bio vermoedt dat zij het kent. Net als Danni in fragment 4, brengt hij conditionele relevantie tot stand op een originele manier, door een onafgemaakte zin te produceren voor Ilena om aan te vullen. Anders dan Danni, expliciteert hij de aanleiding voor deze opzet niet, maar verwijst hij met ‘dan’ in ‘Kun jij deze zin (1 van m’n favoriete) dan afmaken’ naar wat Ilena over zichzelf heeft gezegd in haar bio. Zijn eerste bericht is dus sterk *recipient designed*, gebruikmakend van de referent ‘een van mijn favoriete’, zonder te expliciteren waarvan deze zin een van zijn favorieten is. Zij moet uit het citaat dat hij aanhaalt, in combinatie met haar eigen bio, begrijpen naar welk videofragment hij verwijst.

De co-categorisatie die hier plaatsvindt is duidelijk erg persoonlijk, doordat deze verwijzing naar een specifiek videofragment toegespitst is op Ilena’s interesses. Fokke verkleint de categorie nog verder, door ervan uit te gaan dat Ilena net zo veel kennis heeft van het onderwerp als hij. Zijn opzet laat zien dat hij in staat is deze media te citeren en dat hij verwacht dat zij er waarschijnlijk net zo bekend mee is als hij of dat ze het zo leuk vindt dat ze bereid is het weer op te zoeken. Deze verwachting wordt bevestigd in bericht 5, waarna Fokke zijn enthousiasme toont in berichten 6 en 7.

In Fokkes gespreksstarter wordt naast dat hij impliciet een bijzondere overeenkomst tussen hen aanwijst, toch ook naar een overeenkomst gezocht. Het was namelijk goed mogelijk geweest dat Ilena Fokkes passie voor het onderwerp niet had gedeeld, wat hij in feite test door haar te vragen het citaat af te maken. Met deze specifieke vorm van co-categorisatie komt dus ook altijd de kans dat de

Fragment 6: Ilena (grijs) en Fokke (blauw)

The screenshot shows a WhatsApp chat interface with the following messages:

- 1. Ilena (grey): "ma, 2 mrt, 17:13" (timestamp)
- 2. Fokke (blue): "Kun jij deze zin (1 van m'n favoriete) dan afmaken: 'Pohh mien pa en ma stemmen er elk jaar op, Partij van de armoed? Ik weet wel...'"
- 3. Ilena (grey): "Partij van de uh armoed?"
- 4. Fokke (blue): "Ken je die nog niet want dan heb ik een parel voor je"
- 5. Ilena (grey): "OHH IK ZAT TE VER"
- 6. Ilena (grey): "CDA is ChristenUnie natuurlijk"
- 7. Fokke (blue): "Hahaha yess"
- 8. Fokke (blue): "Prachtig"
- 9. Ilena (grey): "Maar hij zegt ook nog partij van de armoed hahahaha"
- 10. Ilena (grey): "Love it"
- 11. Fokke (blue): "Ja klopt, mooi figuur"
- 12. Fokke (blue): "Wat is jou favoriet of is dat te moeilijk?"

co-categorisatie mislukt, waar door de vorm meer aandacht op gevestigd wordt dan wanneer een open vraag gesteld wordt naar meer algemene hobby's of smaak.

Tindergebruikers oriënteren zich op het zoeken naar of benoemen van overeenkomsten. Het zoeken naar overeenkomsten past bij de datingsomgeving, waarin elkaar beter leren kennen doorgaans relevant is voor beide partijen. Het benoemen van overeenkomsten kan daarnaast een goede manier zijn om jezelf te onderscheiden van de competitie, door een overeenkomst te kiezen die verder gaat dan algemene onderwerpen zoals muziek of games. Evenals originaliteit hangt dit sterk samen met het profiel. Een meer algemeen profiel kan leiden tot een vraag om informatie (bijv. 'welke games speel je?' in fragment 2), waar een meer gedetailleerd profiel meer mogelijkheden biedt voor het aanwijzen van meer unieke overeenkomsten.

H5. Conclusie en discussie

§5.1 Conclusie

In deze scriptie heb ik mij gericht op de vraag: Hoe brengen Nederlandse Tindergebruikers een post-match chatgesprek op gang? Om deze vraag te beantwoorden, heb ik chatgesprekken van Nederlandse Tindergebruikers geanalyseerd door middel van conversatieanalyse.

Allereerst blijken er drie globale categorieën te onderscheiden in de manier waarop Tindergebruikers een gesprek initiëren. De eerste spreker begint met:

- 1) een groet en eventueel *initial inquiries*;
- 2) een groet, eventueel *initial inquiries* én een eerste onderwerp;
- 3) een eerste onderwerp.

Wanneer een openingssequentie op Tinder wordt ingezet (categorie 1 en 2), bestaat deze uit een begroeting en eventueel *initial inquiries*. Hierin vertoont de opening overeenkomsten met de canonieke openingssequentie in telefoongesprekken (Schegloff, 1986, p. 86), maar bestaat deze uit minder stappen, wat voortkomt uit de *affordances* van chat (Meredith, 2014).

In de meer gedetailleerde vervolganalyse heb ik mij gericht op de gespreksstarters in categorie 2 en 3, dus gesprekken waarin de eerste spreker een onderwerp introduceert in de gespreksstarter. Kenmerkend voor dergelijke onderwerpsaanvragen is dat 1) het eerste onderwerp is gebaseerd op profielinformatie en dat 2) dergelijke gespreksstarters over het

algemeen een eerste paardeel bevatten, waarmee conditionele relevantie tot stand wordt gebracht. Dit eerste paardeel is meestal een vraag. Andere interactionele dimensies waarop gebruikers blijken te oriënteren in deze onderwerpsaanvragen, zijn originaliteit en overeenkomsten.

De relevantie van originaliteit lijkt voort te komen uit de *affordance* van Tinder om meerdere matches en dus chats tegelijk te hebben. Originaliteit kan een manier zijn voor gebruikers om zichzelf te onderscheiden van mogelijke competitie. Wat geldt als originele gespreksstarter is afhankelijk van twee factoren: 1) de gespreksstarter is geen voor de hand liggende handeling, zoals een vraag om informatie of compliment en 2) het eerste gespreksonderwerp dat geïntroduceerd wordt is een die andere potentiële matches waarschijnlijk niet kiezen (wat dus een inschatting is van de initiator van het contact). Het afzetten tegen andere potentiële matches wordt soms expliciet gemaakt door meta-commentaar op de eigen gespreksstarter. Hieruit blijkt dat gebruikers in een een-op-eengesprek, zich oriënteren op het feit dat dit gesprek plaatsvindt in de context van mogelijk vele een-op-een Tinderchats.

Een oriëntatie op overeenkomsten ligt voor de hand in een datingsomgeving, waarin elkaar beter leren kennen doorgaans relevant is, maar dit kan tevens ingezet worden als manier om op te vallen tussen andere potentiële matches. Door zichzelf en de ontvanger te co-categoriseren in een zo specifiek mogelijke groep, kunnen gebruikers laten zien dat zij veel gemeen hebben met de ontvanger, wat voor gebruikers die gelijkgestemden zoeken aantrekkelijk kan zijn.

§5.2 *Discussie*

Hoewel gespreksstarters in categorie 2 en 3 de focus zijn van deze scriptie, volgen hier eerst mogelijke verklaringen voor waarom in Tindergespreksstarters zo regelmatig direct een eerste onderwerp geïntroduceerd wordt (categorie 2) of de gespreksstarter zelfs geheel bestaat uit een onderwerpsaanvang (categorie 3).

Allereerst is het belangrijk stil te staan bij wat een openingssequentie doet; het stelt een aantal essentiële aspecten vast die noodzakelijk zijn voor het beginnen van een gesprek, zoals wederzijdse aanwezigheid, beschikbaarheid en herkenning. Echter, hoe belangrijk zijn deze functies in Tinderchatgesprekken? Identificatie en herkenning zijn onnodig, doordat de naam en het profiel van de gesprekspartner altijd beschikbaar zijn (vgl. Meredith, 2014). Daarnaast is het de vraag hoe noodzakelijk Tindergebruikers gelijktijdige aanwezigheid en beschikbaarheid achten, aangezien het niet ongebruikelijk is voor Tindergesprekken om

asynchroon te verlopen. Gelijktijdige aanwezigheid lijkt voor gebruikers geen voorwaarde voor een gesprek. Het is dus mogelijk dat openingssequenties simpelweg minder essentieel zijn.

Een andere verklaring voor beginnen met een onderwerpsaanvang, hangt samen met de *affordance* van Tinder om meerdere matches en gesprekken tegelijk te hebben. Gebruikers kunnen niet zien hoeveel competitie ze hebben, wat opvallen belangrijk maakt. Gelet op de sjabloonmatige aard van openingssequenties is het moeilijk op te vallen, wat de kans op het uitblijven van een reactie kan vergroten.

Daarnaast projecteert de openingssequentie meerdere standaardbeurten, wat vooral een drempel kan zijn als het gesprek asynchroon begint. Wanneer een openingssequentie over een periode van uren geproduceerd wordt, doen beide partijen een tijdsinvestering met weinig interactioneel rendement, wat de sequentie onaantrekkelijk kan maken voor gebruikers. Dit is mogelijk ook de verklaring voor het voorkomen van openingen waarin wel een begroeting en eventueel *initial inquiries* gedaan worden, maar waarin ook direct een gespreksonderwerp geïntroduceerd wordt (categorie 2). Gebruikers vermijden hiermee deze tijdsinvestering, zonder een openingssequentie achterwege te laten.

Tot slot lijkt Sidnells (2010) redentatie, dat vreemden niet met een begroeting kunnen beginnen omdat een rechtvaardiging ontbreekt, een mogelijke reden voor het overslaan van de openingssequentie. Het feit dat toch ongeveer 40% van de chatgesprekken wel met alleen een openingssequentie begint, wijst er echter op dat het ontbreken van een dergelijke rechtvaardiging, niet de reden is dat op Tinder de openingssequentie wordt overgeslagen. Waarschijnlijk voldoet de match als een reden om een gesprek te beginnen, want beide partijen hebben immers al interesse getoond.

In hoe gebruikers de onderwerpsaanvang vormgeven in gespreksstarters in categorie 2 en 3 kunnen patronen gevonden worden. Zo zijn deze onderwerpsaanvragen doorgaans gebaseerd op het profiel en ze bestaan overwegend uit eerste paardelen. Deze twee kenmerkende eigenschappen van onderwerpsaanvragen op Tinder, zijn ook typisch voor de onderwerpsuggesties die Meredith (2014) beschrijft voor Facebookchat (de vorm die de meeste van haar onderwerpsaanvragen blijken te nemen) én voor openingszinnen. Ook op Tinder neemt een eerste paardeel daarnaast veelal de vorm van een vraag.

Een verklaring voor deze kenmerken, ligt in het feit dat een dergelijk beurtontwerp een respons uitlokt. De keuze voor een onderwerp dat gebaseerd is op het profiel van de aangesprokene, garandeert dat de ontvanger kennis heeft van het onderwerp en er iets over

kan zeggen. Het formuleren als eerste onderdeel projecteert meteen een mogelijke handeling, wat een respons faciliteert (Licoppe, te verschijnen). Het makkelijker maken om te reageren, maakt de kans groter dat er een reactie komt. Tindergespreksstarters die een eerste onderwerp introduceren, lijken hiermee op openingszinnen die in FTF-interactie gebruikt worden (Sidnell, 2010, pp. 197–198). Dit is niet vreemd, wat ook in FTF-interactie is het uitlokken van een reactie relevant.

Beginnen met een onderwerp gebaseerd op de bio van de ander, kan tot slot een manier zijn om moeite te tonen. Waar openingssequenties weinig moeite kosten om te produceren, is het bestuderen van het profiel, hieruit een onderwerp selecteren en dit vervolgens formuleren, de minder gemakkelijke route. Kiezen voor een dergelijke gespreksstarter kan een manier zijn om juist die bereidheid moeite te doen tentoon te spreiden.

Twee andere dimensies die gevonden worden in onderwerpsaanvragen zijn een oriëntatie op originaliteit en overeenkomsten. Een verklaring voor de oriëntatie op originaliteit, is dat dit direct een interessant gesprek projecteert, wat een reactie waarschijnlijker maakt dan een opening waar het slagen van het gesprek nog onzekerder is. Dit blijkt uit het meta-commentaar bij openingen die misschien oninteressant gevonden zullen worden. Door kritiek te geven op de eigen opening, kan een gebruiker laten zien dat hij/zij weet hoe het hoort op Tinder en zo laten zien dat hij/zij een goede gesprekspartner is. De regels kennen van het gesprek, kan ondanks een minder originele opening dus ook een goed gesprek projecteren.

Daarnaast speelt de *affordance* van Tinder om meerdere matches en chatgesprekken tegelijk te hebben mogelijk een rol, omdat dit een noodzaak creëert jezelf te onderscheiden van de groep. Een originele gespreksstarter kan een middel zijn om dit te doen, aangezien op een of andere manier afwijken vanzelfsprekend meer opvalt.

Originaliteit is echter niet het enige middel om op te vallen tussen potentiële Tindermatches. Het wijzen op een overeenkomst kan ook een manier zijn om jezelf te onderscheiden van andere potentiële gesprekspartners. Het gesprek inleiden met een opvallende overeenkomst is een goede manier om te zorgen dat de gespreksstarter in het oog springt bij gebruikers die op zoek zijn naar iemand waarmee zij dingen gemeen hebben. Hierbij is het logischerwijs, wanneer het om opvallen gaat, effectiever om specifiekere overeenkomsten te benoemen, aangezien dit de kans verkleint dat anderen dezelfde overeenkomst benoemen.

Daarnaast is de oriëntatie op overeenkomsten in de gespreksstarter, te verklaren doordat Tindergebruikers doorgaans zoeken naar mensen waarmee ze dingen gemeen hebben (Neyt et al., 2020). Het vinden van gemene delers is daarmee voor veel gebruikers vanaf het begin van het gesprek relevant.

Voor beide dimensies is het profiel van de ontvanger van groot belang. Omdat zoveel startbeurten *recipient designed* zijn op basis van het profiel, is de kans namelijk groot dat bepaalde aanhaakpunten uit de bio vaker aan bod komen in gespreksstarters die gebruikers ontvangen. Dit is vermoedelijk waarom gebruikers zich niet alleen oriënteren op wat originele gespreksonderwerpen zijn in het algemeen (je kunt je in dat geval afvragen of muziek een erg origineel eerste onderwerp is), maar op wat de ontvanger waarschijnlijk aan eerste gespreksonderwerpen binnenkrijgt.

Het niet vastleggen van de bio's van de gesprekspartners was een bewuste ethische keuze, maar aangezien de bio een eerste bericht kunnen projecteren en gebruikers hier vaak naar refereren in de opening, was het opnemen van de bio's in de dataset van grote waarde geweest. Een andere beperking die de opzet van dit onderzoek met zich meebracht, was het niet opnemen van de tijdcode per bericht. Dit maakte de quasi-synchrone interactie die plaatsvond moeilijker te analyseren. Hoewel gebruikers in chat zich anders oriënteren op pauzes dan in mondelinge interactie, kan het onderscheid tussen seconden tussen elke reactie of enkele minuten verschil maken in of het gesprek quasi-synchroon of asynchroon verloopt. Dit aspect kon niet geanalyseerd worden op basis van de huidige dataset.

In deze scriptie is onderzocht hoe Tindergebruikers een gesprek openen. De bevindingen van dit onderzoek zijn echter nog maar het topje van de ijsberg en vervolgonderzoek zou waardevol zijn om een volledig beeld te krijgen van de complexiteiten van de interactie op het platform. Zo lijkt de *affordance* van actuele locatie-informatie iets waar gebruikers zich op oriënteren in de chatgesprekken, zowel binnen de opening als later in het gesprek. Ook zou de relatie tussen de bio en de gespreksstarter verder onderzocht kunnen worden, aangezien hier een overgang plaatsvindt van communicatie van een-tot-velen naar een-op-een. De bio kan gezien worden als de context die beschikbaar is voor beide partijen, maar onderscheidt zich van de context bij FTF-interactie in die zin dat het ook een vorm van interactie is. Tot slot is het mogelijk interessant om specifiek te kijken naar welke vormen onderwerpsaanvang precies neemt op Tinder. Button en Casey (1985) beschrijven een aantal onderwerpsaanvragen die gevonden worden aan het begin van telefoongesprekken. Dit gaat

echter om gesprekken tussen bekenden en Tinderinteractie vindt doorgaans plaats tussen vreemden. Onderwerpsaanvragen op Tinder lijken dan ook andere vormen aan te nemen dan die Button en Casey beschrijven. Hier uitgebreider onderzoek naar doen en dit ook vergelijken met wat Meredith (2014) over onderwerpsaanvragen in chat tussen vrienden vindt, kan inzicht creëren in hoe gesprekken geopend worden in verschillende omgevingen.

Literatuurlijst

- Anderson, J. F., Beard, F. K., & Walther, J. B. (2010). Turn-taking and the local management of conversation in a highly simultaneous computer mediated communication system. *Language@Internet*, 7, article 7.
- Button, G., & Casey, N. (1985). Topic nomination and topic pursuit. *Human Studies*, 8(1), 3–55.
- Collister, L. B. (2008). *Virtual discourse structure: An analysis of conversation in World of Warcraft*. University of Pittsburgh.
- Condie, J., Lean, G., & Wilcockson, B. (2017). The Trouble with Tinder: The Ethical Complexities of Researching Location-Aware Social Discovery Apps. *The Ethics of Online Research*, 2, 135–158.
- Giles, D., Stommel, W., Paulus, T., Lester, J., & Reed, D. (2015). Microanalysis Of Online Data: The methodological development of “digital CA.” *Discourse, Context & Media*, 7, 45–51. <http://dx.doi.org/10.1016/j.dcm.2014.12.002>
- Golder, S., Ahmed, S., Norman, G., & Booth, A. (2017). Attitudes toward the ethics of research using social media: A systematic review. *Journal of Medical Internet Research*, 19(6), e195.
- Hollander, M. M., & Turowetz, J. (2013). ‘So, why did you decide to do this?’ Soliciting and formulating motives for speed dating. *Discourse & Society*, 24(6), 701–724. <https://doi.org/DOI: 10.1177/0957926513503268>
- Hutchby, I. (2001). Technologies, Texts and Affordances. *Sociology*, 35(2), 441–456.
- Licoppe, C. (te verschijnen). The spectre of ‘ghosting’ and the sequential organization of post-match Tinder chat conversations. In J. Meredith, G. David, & W. Stommel (Eds.), *Analysing online social interaction*. Palgrave Studies in Discursive Psychology.
- Licoppe, C. (2020). Liquidity and attachment in the mobile hookup culture. A comparative study of contrasted interactional patterns in the main uses of Grindr and Tinder. *Journal of Cultural Economy*, 13(1), 73–90.
- Maynard, D. W., & Zimmerman, D. H. (1984). Topical talk, ritual, and the social organization of relationships. *Social Psychology Quarterly*, 47, 301–316.
- Meredith, J. (2014). *Chatting online: Comparing spoken and online written interaction between friends* [Doctoral]. Loughborough University.
- Neyt, B., Baert, S., & Vandenbulcke, S. (2020). Never mind I’ll find someone like me: Assortative mating preferences on Tinder. *Personality and Individual Differences*,

- 155, Artikel 109739. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109739>
- Sacks, H. (1995). *Lectures on Conversation, 2 vols.* Basil Blackwell.
- Sacks, H., Schegloff, E. A., & Jefferson, G. (1974). A simplest systematics for the organization of turn-taking for conversation. *Language, 50*, 696–735.
- Schegloff, E. A. (1968). Sequencing in conversational openings. *American Anthropologist, 70*, 1075–1095.
- Schegloff, E. A. (1986). The routine as achievement. *Human Studies, 9*(2–3), 111–151.
- Schegloff, E. A. (1989). *Harvey Sacks—Lectures 1964-1965: An introduction/memoir.* Springer.
- Schegloff, E. A. (2007). *Sequence organization in interaction: A primer in conversation analysis.* Cambridge University Press.
- Schegloff, E. A., & Sacks, H. (1973). Opening up closings. In A. Jaworski & N. Coupland (Eds.), *The Discourse Reader* (2nd edition, pp. 262–271). Routledge.
- Sidnell, J. (2010). *Conversation Analysis: An Introduction* (Vol. 37). Wiley-Blackwell.
- Sumter, S. R., Vandenbosch, L., & Ligtenberg, L. (2017). Love me Tinder: Untangling emerging adults' motivations for using the dating application Tinder. *Telematics and Informatics, 34*, 67–78. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tele.2016.04.009>
- Turowetz, J., & Hollander, M. M. (2012). Assessing the experience of speed dating. *Discourse Studies, 14*(5), 635–658. <https://doi.org/DOI: 10.1177/1461445612454083>
- Van der Heyden, W. (2019, December 26). *Seks, singles en swipen: "Tinder haalde online daten uit het verdomhoekje"* [Nieuwssite]. [Www.Nu.Nl](http://www.nu.nl).
<https://www.nu.nl/techachtergrond/6019993/seks-singles-en-swipen-tinder-haalde-online-daten-uit-het-verdomhoekje.html>

Bijlagen

Bijlage 1- Informatiedocument en Toestemmingsformulier

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

Naam onderzoek: *communicatie via Tinderchatgesprekken*

Verantwoordelijke onderzoeker: *Lynn de Rijk*

Inleiding

Ik vraag je om mee te doen aan een wetenschappelijk onderzoek. Meedoen is vrijwillig. Om mee te doen is jouw schriftelijke toestemming nodig. Voordat je beslist of je wilt meedoen aan dit onderzoek, krijg je uitleg over wat het onderzoek inhoudt. Lees deze informatie rustig door en vraag de onderzoeker uitleg als je vragen hebt.

Beschrijving en doel van het onderzoek

In dit onderzoek wil ik bestuderen wat er op communicatief vlak plaatsvindt in chatgesprekken op Tinder en in hoeverre Tinder als platform daar van invloed op is. Hiervoor neem ik interviews af met mensen die Tinder enige tijd gebruikt hebben en vraag ik hun ook om enkele chatgesprekken met mij te delen. Deze chatgesprekken zullen worden geanonimiseerd en vervolgens bestudeerd om te achterhalen of er patronen zijn, die in de meeste gesprekken terugkomen.

Wat wordt er van jou verwacht?

In dit onderzoek word je geïnterviewd over je ervaring met de datingapp Tinder en dan met name het chatten via deze app. Het interview duurt ca. anderhalf uur. Tijdens het interview word je af en toe gevraagd of je voorbeelden kunt laten zien aan de onderzoeker. Deze chatgesprekken worden later, met jouw goedkeuring, gefotografeerd en overgetypt voor verder onderzoek. Je kiest zelf wat je wel en niet wilt delen, zowel in het beantwoorden van de vragen als het delen van de chatgesprekken.

Vrijwilligheid

Je doet vrijwillig mee aan dit onderzoek. Daarom kun je op elk moment tijdens het onderzoek je deelname stopzetten en je toestemming intrekken. Je hoeft niet aan te geven waarom je stopt. Je kunt tot twee weken na deelname ook je onderzoeksgegevens en persoonsgegevens laten verwijderen. Dit kun je doen door een mail te sturen naar [e-mailadres]

Wat gebeurt er met mijn gegevens?

De onderzoeksgegevens die ik in dit onderzoek verzamel, zullen door wetenschappers gebruikt worden voor datasets, artikelen en presentaties. De anoniem gemaakte onderzoeksgegevens kunnen beschikbaar worden gemaakt aan andere wetenschappers, ten behoeve van de controleerbaarheid of voor verder onderzoek. Als ik gegevens met andere onderzoekers deel, kunnen deze niet tot jou herleid worden.

Tijdens het interview worden geluidsopnames gemaakt. Deze opnames worden gebruikt ter verheldering van de gedeelde chatgesprekken en zullen op een versleutelde harde schijf worden bewaard. Deze geluidsopnames kunnen niet volledig anoniem gemaakt worden, doordat stemgeluid per individu verschilt, maar de bestanden zullen gecodeerd (dus zonder

koppeling naar jouw persoonsgegevens) worden bewaard. Delen van het interview kunnen, met jouw toestemming, uitgeschreven worden opgenomen in het onderzoeksverslag.

Je krijgt van mij een formulier waarop je toestemming voor het maken en gebruiken van deze opnames kunt aangeven. De opgenomen geluidsopnames worden enkel door de verantwoordelijke onderzoeker gebruikt en zullen niet zonder verdere toestemming van jou worden gedeeld.

Voor de interne administratie van dit onderzoek zijn ook persoonsgegevens nodig, zoals je naam, geboortedatum, geslacht, woonplaats en seksuele geaardheid. Deze gegevens zijn alleen toegankelijk voor de onderzoeker en de gegevensbeheerder.

Alle onderzoeks- en persoonsgegevens worden op beveiligde wijze volgens de richtlijnen van de Radboud Universiteit bewaard.

Heeft je vragen over het onderzoek?

Als je meer informatie over het onderzoek wilt hebben, kun je contact opnemen met Lynn de Rijk, [telefoonnummer], [e-mailadres].

Toestemmingsverklaring

Als je aan dit onderzoek mee wilt doen, vragen we je een toestemmingsverklaring te ondertekenen. Door jouw schriftelijke toestemming geef je aan dat je de informatie hebt begrepen en instemt met deelname aan het onderzoek.

TOESTEMMINGSVERKLARING

Naam onderzoek: *communicatie via Tinderchatgesprekken*

Verantwoordelijke onderzoeker: *Lynn de Rijk*

Verklaring deelnemer

Ik heb uitleg gekregen over het doel van het onderzoek. Ik heb vragen mogen stellen over het onderzoek. Ik begrijp dat ik op elk moment tijdens het onderzoek mag stoppen als ik dat wil. Ik stem in met deelname aan het onderzoek zoals beschreven in het informatiedocument.

Ik doneer een zelf geselecteerd deel van mijn Tinder chatgesprekken vrijwillig aan het onderzoek. Ik begrijp hoe de gegevens van het onderzoek bewaard zullen worden en waarvoor ze gebruikt zullen worden.

Ik geef toestemming om mijn geanonimiseerde chatgesprekken (de "logs" daarvan) op te slaan in een databank, volgens de geldende regels van de Radboud Universiteit Nijmegen, en beschikbaar te houden voor wetenschappelijk onderzoek.

Toestemming gebruik gesprekken

Ik geef toestemming om (s.v.p. aankruisen wat van toepassing is):

Ja Nee

- geanonimiseerde fragmenten uit het interview te laten tonen op congressen, voor onderwijsdoeleinden en in (online) publicaties.

Ja Nee

- geanonimiseerde fragmenten uit de chatgesprekken te laten tonen op congressen, voor onderwijsdoeleinden en in (online) publicaties.

Overige opmerkingen: .....

Naam: ..... Geboortedatum:.....

Handtekening: ..... Datum:.....

Verklaring uitvoerend onderzoeker

Ik verklaar dat ik de hierboven genoemde persoon juist heb geïnformeerd over het onderzoek en dat ik zijn of haar gegevens uitsluitend verzamel ten behoeve van het beschreven onderzoek. Ik verzamel en verwerk enkel gegevens die ik noodzakelijk voor het uitvoeren van dit onderzoek.

Naam: .....

Handtekening: ..... Datum:.....

Opzet interview

Uitleg (context) onderzoek

Voor mijn bachelorscriptie doe ik onderzoek naar hoe mensen met elkaar chatten op Tinder. Tinder wordt, zoals je misschien weet, door ontzettend veel mensen gebruikt, wereldwijd maar ook in Nederland, maar wat er precies op de app gebeurt is nog vrijwel niet onderzocht. Zeker de chatgesprekken zijn nog erg onderbelicht, terwijl dat wel de gesprekken zijn op basis waarvan je besluit of je iemand wil ontmoeten. En het is aannemelijk dat er op Tinder andere dingen gebeuren, dan wanneer je bijvoorbeeld met iemand praat tijdens een speed date.

Ik ben nu benieuwd wat er precies plaatsvindt in die chatgesprekken op communicatief vlak en in hoeverre Tinder als platform daar van invloed op is. Daarbij laat ik me sturen door de data, dus ik heb natuurlijk wel ideeën over wat ik mogelijk ga vinden, maar ik ga eerst kijken wat er gebeurt in die gesprekken.

Vaak zijn onze intuïties wat alledaagse gesprekken (zowel online als offline) namelijk niet helemaal in overeenstemming met wat er in de werkelijkheid gebeurt. Daarom is het interessant om eerst te kijken: wat doen mensen nu echt in zo'n gesprek?

Dat is waarom ik graag met Tindergebruikers zoals jij wil spreken over hun ervaringen. En waarom het dus ook belangrijk was, dat je wat gesprekken zou willen delen met mij.

Algemene introductie

Hoe kwam je erbij om Tinder te gaan gebruiken, wat was voor jou de aanleiding?

Het chatten

Oké, je hebt op een gegeven moment een match met iemand. En dan?

Zou je me een voorbeeld kunnen laten zien?

Kun je vertellen waarom je ervoor kiest dit gesprek te laten zien?

Is dit dan een voorbeeld van een goed gesprek of niet?

Waarom wel/niet?

Gaat een (specifiek deel van het) gesprek meestal zo?

Nee? Zou je me daar een voorbeeld van kunnen laten zien?

Evaluatie

Wanneer is iets voor jou een prettig gesprek?

Zou je me daarvan een voorbeeld kunnen laten zien?

Heb je ook wel eens een gesprek gehad dat je niet prettig vond?

Zou je me daarvan een voorbeeld kunnen laten zien?

Hoe is dat dan anders?

Hoe weet je of iemand anders in jou geïnteresseerd is?

Schrijfstijl

Zegt de schrijfstijl jou ook nog iets over wat voor persoon aan de andere kant zit?

Synchroniciteit

Denk je lang na over wat je gaat zeggen/ben je lang bezig met het opstellen van een bericht of reactie?

Afspreken of niet

Heb je wel eens iemand ontmoet die je via Tinder hebt leren kennen?

Waarom wel/niet?

Wanneer weet je of je iemand zou willen ontmoeten?

Waar baseer je dat dan op?

Zou je daarvan een voorbeeld kunnen laten zien?

Heb je wel eens meegemaakt dat iemand niet meer reageerde?

Voelde je dat dan aankomen?

Zo ja, kun je misschien een voorbeeld laten zien en aangeven waar je het aan kon zien?

Houd dat je bezig tijdens een chat, dat mensen je zomaar kunnen 'ghosten'?

Offline context

Waar ben je meestal wanneer je aan het chatten bent met iemand?

Laat je wat er in zo'n chat gebeurt ook wel eens zien aan vrienden om hun mening te horen?

Tot slot: zou ik de voorbeelden die je vandaag hebt laten zien mogen vastleggen om, geanonimiseerd, te bestuderen wat er precies gebeurt?